

2018/19

RELIXIÓN CATÓLICA
6º EP
CEIP A MAÍA

ÍNDICE

INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN	3
CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE.....	6
CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS DE RELIXIÓN CATÓLICA	9
CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CRITERIOS DE	10
CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLES	11
CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS DA MATERIA	12
MATERIAIS E RECURSOS DIDACTICOS	13
CRITERIOS DE AVALIACION E DE CUALIFICACION.....	14
MEDIDAS DE ATENCION Á DIVERSIDADE	14
ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES	14
ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC.....	15
ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR.....	15
ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA.....	15
MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN FUNCIÓN DOS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA	15

INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN

A presenza do ensino relixioso na escola responde, en primeiro lugar, á importancia que esta materia ten dentro da educación para que o alumno poida conseguir un desenvolvemento pleno e integral da súa personalidade. A necesidade de sentido do ser humano é unha evidencia á que a escola necesariamente debe dar resposta. A educación da dimensión relixiosa é parte fundamental para a maduración da persoa. Non podería existir unha formación integral e, unha educación de calidade, se non se permitise o desenvolvemento de todas as dimensións inherentes ao ser humano, entre as cales se atopa a relixiosa. Esta capacidade básica da persoa adquire o seu auténtico cumprimento cando se descobre o sentido da vida. O ensino da relixión católica nos centros escolares axudará aos estudantes a ensanchar os espazos da racionalidade e adoptar unha actitude de apertura ao sentido relixioso da vida, sexa cal for a súa manifestación concreta.

A Declaración Universal de Dereitos Humanos de 1948 recoñece a liberdade relixiosa de persoas e pobos. Pola súa banda, a Constitución Española non só recoñece a liberdade relixiosa senón tamén garante « *o dereito que asiste aos pais para que os seus fillos reciban a formación relixiosa e moral que estea de acordo coas súas convicións* » no artigo 27.3. Un dereito que tamén forma parte de tratados internacionais recoñecidos por España como o Pacto Internacional de Dereitos Económicos Sociais e Culturais no seu artigo 13.3 e a Carta dos Dereitos Fundamentais da Unión Europea, artigo 14.3, entre outros.

A Igrexa, como se recolle no número 2 da *Gravissimum Educationis*, realizou continuos esforzos para favorecer que a formación relixiosa se imparta no ámbito escolar, como contribución decisiva á formación integral da persoa. Por ese motivo, a Santa Sé subscribiu un Acordo Internacional co Estado Español sobre Ensino e Asuntos Sociais, asinado o 3 de xaneiro de 1979, onde se outorga a competencia para elaborar o currículo da materia de Relixión e Moral Católica á xerarquía eclesiástica (art. 6).

O ensino da relixión católica na escola responde á necesidade de respectar e ter en conta o conxunto de valores e significados nos que a persoa naceu como hipótese explicativa da realidade e que se denomina tradición.

Para iso, a relixión católica pretende contribuír á educación integral do estudante en dúas direccións. Por unha banda, responde á dimensión relixiosa de todo ser humano e, por outra, introdúceo na realidade á luz dunha hipótese ofrecida por unha historia e unha tradición. Deste xeito, promóvese o recoñecemento dun sentido da existencia dun xeito coherente co propio desenvolvemento psico-evolutivo do alumnado.

A Lei Orgánica 8/2013, de 9 de decembro, para a Mellora da Calidade Educativa, no artigo 6.1, define o currículo como a regulación dos elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada unha dos ensinamentos. Por iso, o contido do currículo parte da experiencia humana e desenvólvese de xeito respectuoso coas etapas do desenvolvemento infantil e adolescente, colaborando, neste sentido, coas aprendizaxes instrumentais e transversais propias de cada etapa educativa.

O desenvolvemento do currículo estrutúrase en catro grandes bloques que pretenden recoller o saber antropolóxico cristián acumulado ao longo dos séculos. Eses bloques parten do sentido relixioso do home, continúan co estudo da revelación; Deus maniféstase ao home e faio nunha historia concreta, con personaxes e situacións que o alumnado debe coñecer e que

contribuirán á súa comprensión do mundo. Dita revelación culmina en Xesucristo e a mensaxe evanxélica, centro do terceiro bloque do currículo e eixe vertebrador da materia. Para rematar, estúdase a Igrexa como manifestación da presenza continuada de Xesucristo na historia. Convén subliñar, xa que logo, lonxe dunha finalidade catequética ou de adoctrinamento, o ensino da relixión católica ilustra aos estudantes sobre a identidade do cristianismo e a vida cristiá.

A estrutura do currículo de Educación Primaria intenta poñer de manifesto a profunda unidade e harmonía da iniciativa creadora e salvadora de Deus. O primeiro bloque parte dos datos máis evidentes: a constatación da realidade das cousas e os seres vivos, de modo especial o home. Impónsenos a súa existencia como dato evidente. Nun segundo paso, si a persoa non se queda no primeiro impacto ou simple constatación da súa existencia, ten que recoñecer que as cousas, os animais e o ser humano non se dan ó ser a si mesmos. Logo outro fainos ser, chámamos á vida e manténlla. Por iso, a realidade en canto tal é signo de Deus, fala da súa existencia.

A iniciativa creadora de Deus ten unha finalidade: establecer unha relación de amizade co home. É dicir, Deus creou ao ser humano para que sexa feliz en relación con El. Os relatos bíblicos da Creación e o Paraíso exemplifican fermosamente a finalidade da creación da persoa e do mundo enteiro para o seu servizo. Da súa orixe creatural e da súa chamada a participar na amizade con Deus xorde a súa dignidade inviolable.

Non entanto, o ser humano pretende apropiarse do don de Deus prescindindo del. Nisto consiste o pecado. Este rexeitamento de Deus ten como consecuencia no ser humano a imposibilidade de ser feliz. Dado que a súa natureza está feita para o ben, a súa experiencia de mal e de límite faille botar de menos a plenitude que el non pode darse por si mesmo e busca dalgún modo restablecer a relación con Deus. Esta necesidade do ben, o desexo de Infinito que caracteriza ao ser humano exprésase nas relixións como procura do Misterio.

A esta procura humana Deus responde manifestándose na historia. Para iso, elixe un home, Abrahán, do que formará o pobo de Israel, con quen establece unha alianza no monte Sinaí. A través de feitos e palabras Deus irá dándose a coñecer aos homes dese pobo. Todo este acontecer histórico da manifestación de Deus está recollido nos libros sagrados da Biblia. Neste conxunto de libros non só se recolle as diferentes intervencións de Deus na historia, senón tamén o ensino que comunica ao seu pobo para que viva unha vida santa; unha sabedoría que influirá positivamente na vida do pobo de Israel e, co tempo, no mundo enteiro.

A historia de Israel exemplifica a traizón e rebelión dos homes ante a iniciativa amorosa de Deus e ao mesmo tempo pon en evidencia a constante fidelidade divina. A promesa dun salvador cúmpriase en Cristo Xesús.

Xesús, o Fillo de Deus, faise presente na historia para levar a cabo a misión encomendada polo Pai. En Xesucristo cúmprese o desexo de felicidade que o home descobre no seu corazón.

Xesús non só desvela o misterio humano e lévao á súa plenitude, senón que manifesta o misterio de Deus, fainos coñecer que o verdadeiro Deus é comunión: Deus un e trino.

Aqueles que participan da vida de Cristo forman a Igrexa, que é a gran familia de Deus. Continuamente xerada pola acción de Xesucristo a través dos sacramentos, ponse no mundo como inicio dun mundo novo, dunha cultura nova. A Igrexa é a prolongación de Cristo no tempo e o espazo. Só nela a persoa humana atópase co Xesucristo vivo.

A vida eclesial é alimentada e servida mediante os diferentes sacramentos instituídos por Xesucristo, está ritmada polos tempos litúrgicos, exprésase na oración comunitaria e a caridade, fructifica na xeración dunha civilización do amor.

Estes catro bloques que compón a materia de relixión católica inclúen conceptos, procedementos e actitudes, que permite o coñecemento de si mesmo, da realidade e dos problemas que esta suscita. Por iso, os contidos xerais da materia contribúen á consecución dos obxectivos propostos para as diferentes etapas.

Este currículo válese dos elementos cristiáns presentes na contorna do alumnado, as imaxes e símbolos, a linguaxe e outros recursos, para a comprensión da relixiosidade propia de cada etapa evolutiva. Desenvólvese así a competencia en comunicación lingüística, que se serve da linguaxe que conforma a cultura e tradición que se transmite dunha a outra xeración. Así, a linguaxe bíblica e a súa riqueza de expresión e simboloxía, a linguaxe doutrinal e a súa precisión conceptual, analítica e argumental e a linguaxe litúrxico e a súa proximidade á linguaxe dos símbolos do pobo cristián, axudarán ao desenvolvemento desta competencia nos estudantes. Sen esquecer a singularidade que esta materia aporta á dimensión de escoita da comunicación.

Así mesmo, o ensino escolar da relixión católica favorece o desenvolvemento da responsabilidade persoal e social e das demais virtudes cívicas, para o ben común da sociedade, contribuindo así á adquisición das competencias sociais e cívicas. Esta educación da dimensión moral e social da persoa, favorecerá a maduración dunha corresponsabilidade, o exercicio da solidariedade, da liberdade, da xustiza e da caridade.

Por outra banda, a relixión católica aporta á competencia cultural e artística o significado e valoración crítica de tantas obras da nosa contorna, motivando o aprecio pola propia cultura e estímulo adecuada doutras tradicións culturais e relixiosas. A cultura e a historia occidental, a propia historia, non poden ser comprendidas e asumidas si prescindese do feito relixioso presente sempre na historia cultural dos pobos. De igual modo, a expresión artística da fe segue colaborando na actualidade ao enriquecemento do noso patrimonio cultural.

A competencia para a autonomía e iniciativa persoal desenvólvese no estudante partindo do verdadeiro coñecemento de si mesmo, das súas potencialidades, da súa dignidade e do seu sentido. A formación relixiosa católica aporta a devandita competencia unha cosmovisión que dá sentido á vida e, á cultura e á identidade da persoa humana. Unha cosmovisión que fai posible a formación integral do estudante fronte a visións parciais.

En canto aos contidos procedimentais, a materia de Relixión católica forma de xeito transversal nunha serie de procedementos fundamentais para a comprensión do feito cristián. Estes contidos procedimentais adquirense ao longo do desenvolvemento curricular, colaborando así na consecución das competencias asignadas aos currículos de Educación Primaria. Concretamente os contidos procedimentais de relixión católica desenvolverán especialmente

as seguintes competencias: *Comunicación lingüística, Aprender a aprender, Competencias sociais e cívicas e Conciencia e expresións culturais.*

Os contidos procedimentais básicos da materia de relixión católica son os seguintes:

- *Observación da realidade.* O feito relixioso nace da apertura do ser humano á realidade total. A materia de relixión católica pretende colaborar na formación da dimensión natural que nace do asombro ante o real e empúxanos a preguntas últimas sobre o sentido. Observar é máis que ver e require dun adestramento en disposicións específicas que non eviten as dimensións espirituais do real.
- *Procura de información, manexo e interpretación de fontes bíblicas.* O estudo do cristianismo require o manexo das Sagradas Escrituras e textos referidos ás mesmas que forman parte do corpus teolóxico acumulado ao longo da historia.
- *Reflexión Crítica.* O desenvolvemento da materia axuda a coñecer a xénese das ideas dominantes, a detectar prexuízos fronte á verdade, a examinar con profundidade as propias ideas e sentimentos fundamentais.
- *Exposición e argumentación respectuosa das crenzas relixiosas propias e alleas.* A materia de relixión católica contribúe á formación de competencias que permitan expoñer e defender a racionalidade das propias crenzas relixiosas e o respecto polas alleas.

Para rematar, hai que destacar que a materia contribúe á consecución de contidos de carácter actitudinal que son coherentes cos obxectivos básicos de cada etapa. Permite coñecer e apreciar os valores e normas básicas de convivencia; desenvolver hábitos de traballo e esforzo e de responsabilidade no estudo; a confianza en si mesmo para un desenvolvemento adecuado da personalidade. Tamén favorece de xeito directo a adquisición de habilidades para a prevención e resolución pacífica de todo tipo de conflitos e o coñecemento, comprensión e respecto das diferentes culturas, así como das diferenzas entre persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación.

CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

O desenvolvemento desta competencia contribúe á valoración ética do uso da ciencia e da tecnoloxía. Á súa vez, apoia e dá sentido ás habilidades e ás destrezas relacionadas coa ecoloxía que se adquiren desde a devandita competencia.

Esta área posibilitáanos iluminar as respostas e as solucións aos problemas que xorden na interacción do ser humano con todo o relacionado co ámbito da ciencia e a tecnoloxía.

Os descritores que traballaremos fundamentalmente serán:

- Interactuar co medio natural de xeito respectuoso.
- Comprometerse co uso responsable dos recursos naturais para promover un desenvolvemento sostible.
- Tomar conciencia dos cambios producidos polo home no medio natural e as repercusións para a vida futura.
- Xerar criterios persoais sobre a visión social sobre a estética do corpo humano fronte ao seu coidado saudable.
- Recoñecer a importancia da ciencia na nosa vida cotiá.

- Aplicar os coñecementos matemáticos para a resolución de situacións problemáticas en contextos reais e en calquera materia.
- Elaborar argumentacións en calquera contexto con esquemas lóxico-matemáticos.
- Aplicar as estratexias de resolución de problemas a calquera situación problemática.

Comunicación lingüística

Para un bo desenvolvemento desta competencia nesta área, a utilización dos diversos modos de comunicación será fundamental xa que o diálogo da fe coa cultura esixe adestrarse na escoita da Palabra de Deus, a exposición de cada un dos contidos coas súas argumentacións adecuadas ás diferentes idades do alumnado. Por iso, será decisivo dotar os alumnos de ferramentas co fin de que cheguen a dominar a competencia comunicativa en todas as súas facetas.

Os descritores que utilizaremos serán:

- Captar o sentido das expresións orais: ordes, explicacións, indicacións, relatos...
- Comprender o sentido dos textos escritos.
- Gozar coa lectura.
- Expresar oralmente de xeito ordenado e claro calquera tipo de información.
- Compoñer distintos tipos de textos creativamente con sentido literario.
- Utilizar o coñecemento das estruturas lingüísticas, normas ortográficas e gramaticais para elaborar textos escritos.
- Respectar as normas de comunicación en calquera contexto: quenda de palabra, escoita atenta ao interlocutor,...
- Utilizar os coñecementos sobre a lingua para buscar información e ler textos en calquera situación.

Competencia dixital

Nesta área posibilitarásenos manexar ferramentas desde un sentido ético e de responsabilidade para poder acceder ás distintas fontes que nos faciliten coñecer e afondar nesta materia. Será fundamental traballar desde fontes fiables que favorezan a claridade de contidos para crear no alumnado unha base sólida e cheguen a xerar os seus propios criterios sobre diferentes contextos nos que se poidan desenvolver.

Na área de Relixión Católica adestraremos os seguintes descritores:

- Empregar distintas fontes para a busca de información.
- Elaborar información propia derivada de información obtida a través de medios tecnolóxicos.
- Seleccionar o uso das distintas fontes segundo a súa fiabilidade.
- Manexar ferramentas dixitais para a construción de coñecemento.
- Comprender as mensaxes elaboradas en códigos diversos.
- Actualizar o uso das novas tecnoloxías para mellorar o traballo e facilitar a vida diaria.
- Aplicar criterios éticos no uso das tecnoloxías.

Conciencia e expresións culturais

Esta competencia relaciónase cos seus aspectos de coñecemento e valoración de toda a expresión artística, simbólica, histórica, de costumes, ritos, festas, valores, modos de vida... O alumnado verase enriquecido cos valores que leva consigo o feito relixioso en toda a súa expresión artística, cultural e estética,

teolóxica e vivencial. Con iso contribúe á conservación e á valoración do patrimonio cultural.

Os descritores que adestraremos nesta competencia son:

- Mostrar respecto cara ás obras máis importantes do patrimonio cultural a nivel mundial.
- Valorar a interculturalidade como unha fonte de riqueza persoal e cultural.
- Expresar sentimentos e emocións desde códigos artísticos.
- Apreciar a beleza das expresións artísticas e no cotián.
- Elaborar traballos e presentacións con sentido estético.

Competencias sociais e cívicas

Esta competencia recolle todas as formas de comportamento que preparan as persoas para participar dunha forma eficaz e construtiva na vida social e profesional; por iso, dotaremos o alumnado de ferramentas que favorezan e fomenten os valores de respecto, cooperación, solidariedade, xustiza, non violencia, compromiso e participación como piares para a súa formación. Estes valores a fomentar teñen a súa fundamentación e referencias cristiás na filiación no amor a Deus.

Os indicadores desta competencia poden facilitar o adestramento de cada un dos descritores que enunciámos a continuación:

- Coñecer e aplicar dereitos e deberes da convivencia cidadá no contexto da escola.
- Desenvolver a capacidade de diálogo cos demais en situacións de convivencia e traballo e para a resolución de conflitos.
- Mostrar dispoñibilidade para a participación activa en ámbitos de participación establecidos.
- Recoñecer a riqueza na diversidade de opinións e ideas.
- Aprender a comportarse desde o coñecemento dos distintos valores.
- Concibir unha escala de valores propia e actuar conforme a ela.
- Evidenciar preocupación polos máis desfavorecidos e respecto aos distintos ritmos e potencialidades.
- Involucrarse ou promover accións cun fin social.

Sentido de iniciativa e espírito emprendedor

É fundamental que o alumnado descubra a súa identidade persoal a través dunha apertura ao significado último e global da súa existencia humana. A súa iniciativa persoal dependerá sempre que adestre nun autoconhecimento, en explorar as súas potencialidades, en buscar o sentido a cada unha das cousas que acontecen na súa vida.

O espírito emprendedor do alumno formarase a partir da disposición e actitude que poida dispoñer. Dotaráselle de destrezas e habilidades para que a transformación social do mundo no que vivimos sexa unha realidade grazas ao espírito de emprendemento do alumno.

Neste caso, os descritores que adestrar serían:

- Optimizar recursos persoais apoiándose nas fortalezas.
- Asumir as responsabilidades encomendadas e dar conta delas.
- Ser constante no traballo superando as dificultades.
- Xestionar o traballo do grupo coordinando tarefas e tempos.
- Priorizar a consecución de obxectivos de grupo a intereses persoais.

- Xerar novas e diverxentes posibilidades desde coñecementos previos do tema.
- Encontrar posibilidades no contorno que outros non ven.
- Actuar con responsabilidade social e sentido ético no traballo.

Aprender a aprender

A competencia de aprender a aprender nesta área pode axudar ao alumnado a ser protagonista do seu propio proceso de ensino-aprendizaxe como resposta á vontade de Deus de que o ser humano colabore de modo activo e libremente segundo o plan establecido por El.

Nesta área será decisivo o impulso do traballo en equipo polo seu intrínseco sentido comunitario propoñendo un marco de referencia aceptado voluntariamente segundo as súas conviccións, que ha de ser lúcido na busca da verdade e do ben.

Os descritores que utilizaremos para adestrar esta competencia serían:

- Identificar potencialidades persoais como aprendiz: estilos de aprendizaxe, intelixencias múltiples, funcións executivas...
- Desenvolver as distintas intelixencias múltiples.
- Xerar estratexias para aprender en distintos contextos de aprendizaxe.
- Aplicar estratexias para a mellora do pensamento creativo, crítico, emocional, interdependente,...
- Desenvolver estratexias que favorezan a comprensión rigorosa dos contidos.
- Planificar recursos necesarios e pasos a realizar no proceso de aprendizaxe.
- Seguir os pasos establecidos e tomar decisións sobre os seguintes en función dos resultados intermedios.
- Avaliar a consecución de obxectivos de aprendizaxe.

Competencias específicas na área de Relixión e Moral Católica

O ensino relixioso católico estrutúrase a partir de catro dimensións que fundamentan as competencias específicas do ensino relixioso católico.

- *Dimensión cultural e histórica.* Está presente no ensino relixioso, dado que o patrimonio cultural, histórico e antropolóxico-axiolóxico que gran parte das sociedades reciben do pasado está vertebrado por contidos relixiosos.
- *Dimensión ético-moral.* Esta dimensión fai posible a maduración na responsabilidade, o exercicio da solidariedade e da caridade. Todo iso fundamentado na Palabra e nos feitos de Xesucristo.
- *Dimensión humanizadora.* Faculta o alumno para dar resposta aos seus interrogantes máis radicais, facendo á súa vez posible a formación de homes e mulleres conscientes, críticos, libres e creadores.
- *Dimensión epistemolóxica.* Os seus contidos son saberes cunha fundamentación e unha metodoloxía científica propia, implantados con rigor e tradición no noso contorno cultural.

CONCRECIÓN DOS OBXECTIVOS DE RELIXIÓN CATÓLICA

1. Recoñecer a imposibilidade de alcanzar a plenitude para a natureza humana.
2. Aceptar que para ser feliz necesitamos un Salvador.

3. Evidenciar a consecución da plenitude humana en relación de Deus en distintos signos de diferentes culturas.
4. Recoñecer a humanidade da persoa na relación con Deus.
5. Apreciar a riqueza dos textos históricos.
6. Recoñecer o encontro con Deus a través de Xesús.
7. Comprender como Xesús cumpre a vontade de Deus a pesar dos obstáculos.
8. Ver na Igrexa a continuación da misión de Xesús.
9. Recoñecer nos sacramentos de servizo a misión da Igrexa.
10. Comprender os trazos do tempo litúrxico de Pascua.
11. Identificar no encontro co Resucitado un cambio de vida.

CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E TEMPORALIZACIÓN

CONTIDOS

Bloque 1. O sentido relixioso do home

1. A incapacidade so ser humano para ser feliz reclama a salvación.
2. A plenitude do ser humano está na relación con Xesús.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

1. O pobo de Israel como depositador da sabiduría de Deus
2. Os libros sapienciais enriquecen á humanidade

Bloque 3. Xesús, cumprimento da historia da salvación

1. As tentacións de Xesús: obstáculo ao cumprimento do plan de Deus.
2. Xesús envía aos discípulos para continuar coa súa misión salvífica.

Bloque 4. Permanencia de Xesús na historia: a Igrexa

1. Os sacramentos ao servizo da misión da Igrexa: Confirmación, Orden e Matrimonio.
2. A Pascua, tempo de resurrección. Os froitos da resurrección de Xesús: A alegría e a paz.
3. Os cristiáns, testemuñas da resurrección.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Bloque 1. O sentido relixioso do home

1. Avaliar circunstancias que manifestan a imposibilidade da natureza humana para alcanzar a plenitude.
2. Recoñecer e aceptar a necesidade dun Salvador para ser feliz.
3. Interpretar signos, en distintas culturas, que evidencian que a plenitude humana se alcanza na relación con Deus.
4. Recoñecer que a relación con Deus fai a persoa máis humana.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

1. Descubrir e apreciar a riqueza dos textos sapienciais na historia.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

1. Distinguir que a través Xesús atopamos a Deus.
2. Esforzarse por comprender que Xesús ten que vencer obstáculos externos para realizar a vontade de Deus.
3. Comprender que a misión de Xesús continúa na Igrexa.

Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa

1. Diferenciar a achega dos sacramentos de servizo á misión da Igrexa.
2. Identificar os trazos do tempo litúrxico da Pascua.
3. Recoñecer e valorar o cambio de vida xerado polo encontro co Resucitado.

CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN

1. Trabajos.

Valoración (6)

Instrumento de avaliación: Observación sistemática do alumnado e listas de cotexo.

- Participación (2)
- Trabajo individual: fichas (1), libros (1), actividades avaliación (1)
- Trabajo grupal: Proxectos (1)

2. Comportamento e conduta.

Valoración (4)

Instrumento de avaliación: Cartillas de comportamento

- Cumprimento das normas (1)
- Respecto cara a contorna (1)
- Actitude cara a aprendizaxe (1)
- Interese e esforzo (1)

TEMPORALIZACIÓN

1º TRIMESTRE

- *Miramos arredor y nos preguntamos*
- *Dios llama a su pueblo a seguirlo*
- *El hinduismo, el budismo y el islam responden*

2º TRIMESTRE

- *Mis ojos han visto al Salvador»*
- *La Iglesia, Pueblo de Dios*
- *Respondemos a los retos*
- *María y los santos son un modelo*

3º TRIMESTRE

- *La fe cristiana*
- *Echamos las redes*
- *Brilla nuestra esperanza*
- *Somos personas auténticas*

CONCRECIÓN PARA CADA ESTÁNDAR DE APRENDIZAXE AVALIABLES

Bloque 1. O sentido relixioso do home

1.1. Identifica e xulga situacións nas que recoñece a imposibilidade de ser feliz. (Grao mínimo de consecución 50%)

2.1. Busca, compara e comenta distintas expresións do desexo humano de salvación na literatura e música actuais. (Grao mínimo de consecución 50%)

3.1. Descubre e explica por que os enterramentos, pinturas, ritos e costumes son signos da relación do home coa Divindade. (Grao mínimo de consecución 50%)

4.1. Investiga e recolle acontecementos da historia onde se aprecia que o feito relixioso foi o motor de cambios para potenciar os dereitos humanos, a convivencia, o progreso e a paz. (Grao mínimo de consecución 60%)

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

1.1. Identifica e valora expresións recollidas nos libros sapienciais que enriquecen e melloran a persoa. (Grao mínimo de consecución 50%)

1.2. Investiga e contrasta a sabedoría popular con expresións da sabedoría de Israel emitindo un xuízo persoal. (Grao mínimo de consecución 50%)

1.3. Propón, dialogando cos seus compañeiros, situacións e comportamentos onde se expresa a riqueza humana que aparece nos textos sapienciais. (Grao mínimo de consecución 50%)

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

1.1. Busca nos discursos do evanxeo de Xoán frases que expresan a relación de Xesús co Pai e esfórzase por comprender o seu significado. (Grao mínimo de consecución 50%)

1.2. Identifica e sintetiza os trazos que Xesús desvela do Pai nos discursos do evanxeo de Xoán. (Grao mínimo de consecución 50%)

2.1. Extrapola as dificultades que tivo Xesús na súa vida para obedecer o Pai con situacións que viven os seres humanos. (Grao mínimo de consecución 60%)

3.1. Localiza e explica a misión apostólica nas expresións de Xesús recollidas nos evanxeos sinópticos. (Grao mínimo de consecución 50%)

3.2. Constrúe un mapa comparativo das accións de Xesús e as da Igrexa. (Grao mínimo de consecución 50%)

Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa

1.1. Coñece e explica con exemplos a razón pola que Confirmación, Orde e Matrimonio están ao servizo da Igrexa. (Grao mínimo de consecución 50%)

1.2. Aprende e diferencia os signos e momentos celebrativos da Confirmación, a Orde e o Matrimonio. (Grao mínimo de consecución 50%)

2.1. Sinala e explica os principais signos pascuais. (Grao mínimo de consecución 60%)

2.2. Crea unha composición onde se exprese a alegría e a paz que experimentaron os discípulos ao se atoparen co Resucitado. (Grao mínimo de consecución 50%)

3.1. Selecciona testemuños de cristiáns e xustifica o cambio xerado polo encontro co Resucitado. (Grao mínimo de consecución 50%)

(Grao mínimo de consecución 60%)

(Procedementos de avaliación: Observación diaria sistemática do alumno. Fichas, libro de texto, caderno, probas de avaliación)

CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS DA MATERIA

No desenvolvemento das tarefas empréganse diversas estratexias metodolóxicas:

- Traballo reflexivo individual no desenvolvemento das actividades individuais.
- Traballo en grupo cooperativo: facer grupos de 3 ou 4 alumnos e alumnas e utilizar as estruturas da aprendizaxe cooperativa suxeridas na guía do profesorado para traballar os principios de definición de obxectivo grupal, interdependencia positiva e interacción cara a cara.
- Posta en común en gran grupo despois do traballo individual ou grupal.
- Círculos de aprendizaxe.
- Exposición do profesorado.

MATERIAIS E RECURSOS DIDACTICOS

- Libro de texto dixital *Relixión Católica 6 EP*, Tobih, editorial rodeira.
- Murais.
- Recursos educativos dixitais.
- Rede para a aula.
- Encerado dixital.
- Novo Testamento ou *Biblia*.
- Dicionario e atlas.
- Material funxible.

CRITERIOS DE AVALIACION E DE CUALIFICACION

CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Bloque 1. O sentido relixioso do home

1. Avaliar circunstancias que manifestan a imposibilidade da natureza humana para alcanzar a plenitude.
2. Recoñecer e aceptar a necesidade dun Salvador para ser feliz.
3. Interpretar signos, en distintas culturas, que evidencian que a plenitude humana se alcanza na relación con Deus.
4. Recoñecer que a relación con Deus fai a persoa máis humana.

Bloque 2. A revelación: Deus intervén na historia

1. Descubrir e apreciar a riqueza dos textos sapienciais na historia.

Bloque 3. Xesucristo, cumprimento da Historia da Salvación

1. Distinguir que a través Xesús atopamos a Deus.
2. Esforzarse por comprender que Xesús ten que vencer obstáculos externos para realizar a vontade de Deus.
3. Comprender que a misión de Xesús continúa na Igrexa.

Bloque 4. Permanencia de Xesucristo na historia: a Igrexa

1. Diferenciar a achega dos sacramentos de servizo á misión da Igrexa.
2. Identificar os trazos do tempo litúrxico da Pascua.
3. Recoñecer e valorar o cambio de vida xerado polo encontro co Resucitado.

CRITERIOS DE CUALIFICACION

As cualificacións irán en función de varios factores, e entrarán a formar parte da cualificación seguindo estas porcentaxes:

- 40% - observación sistemática do alumnado (finalización de tarefas, participación na aula...)
- 30% - traballo individual e grupal (fichas, proxectos, cadernos, libros...)
- 10% - fichas de avaliación
- 20% - comportamento e conduta (cumplimento das normas da aula e do centro, respecto cara a contorna, actitude cara a aprendizaxe...)

MEDIDAS DE ATENCION Á DIVERSIDADE

En cada unidade traballaranse actividades específicas de reforzo e/ou ampliación en función das necesidades do alumnado, dado que non tódolos nenos/as aprenden do mesmo xeito e ao mesmo ritmo

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

Actividades para conmemorar diferentes festas cristiás(Nadal, Semana Santa...)

Participarase nas conmemoracións que se celebren no presente curso no colexio, así como na revista escolar con traballos dos nenos-as.

ACCIÓN DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC

<i>Actividades TIC</i>	Actividades integradas nas secuencias de aprendizaxe.
<i>Ligazóns a Internet</i>	Aproveitamento de recursos educativos en Internet: Procura de imaxes, información ou curiosidades, selección e organización para transformalo en coñecemento.
<i>Recursos dixitais na web</i>	Actividades interactivas (aplicables no encerado dixital interactivo): O alumno responde seleccionando a opción correcta, clasificando os elementos en diferentes grupos ou situándoos na súa posición correcta.

ACCIÓN DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR

Lectura:

- Lectura do libro de texto.
- Outros textos escritos: curtos, de tipoloxía diferente (informativo, descritivo, contos, poemas...).
- Textos en apoio dixital (internet e aplicacións informáticas, lectura en pantalla).
- Textos orais complementados e acompañados de imaxes ou audios.

Expresión:

- Exposición oral e escrita en traballos individuais, actividades en grupo, en razoamentos e intervencións: planificación, redacción, revisión.
- Expresión oral e escrita das aprendizaxes, utilizando un vocabulario preciso.
- Expresión escrita en papel e en pantalla.

ACCIÓN DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

Trataremos temas que afecten á boa convivencia do grupo e ao conxunto do centro, tomando como exemplo a Xesús e a mensaxe de amor ao próximo que Él nos deixou).

MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA EN FUNCIÓN DOS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

Debido ao carácter interrelacional do proceso de ensino-aprendizaxe, o profesor de Relixión Católica tamén deberá revisar continuamente a súa labor docente na medida que os resultados acadados non respondan ás previsións. A avaliación, polo tanto, afecta a todos os implicados no proceso educativo no cal se dan relacións humanas recíprocas que serán máis enriquecedoras na medida en que todos os suxeitos aporten o mellor de si mesmos.

O profesor avaliará os procesos de ensinanza e a súa propia práctica docente en relación co logro dos obxectivos do currículo, e tamén en relación ás necesidades educativas do centro e ás características específicas dos alumnos/as.

Os resultados da avaliación da aprendizaxe dos alumnos/as e do proceso de ensinanza, servirán para modificar aqueles aspectos da programación educativa que se detectaron como pouco axeitados ás características dos alumnos/as e ao contexto do centro.

Para levar a cabo o seguimento do desenvolvemento da programación didáctica, así como o seu rendemento e a súa posterior revisión e adaptación caso de seren detectados desaxustes, a profesora de Relixión empregará as seguintes ferramentas e procedementos na medida que se revelen necesarios:

- Enquisas de autoavaliación do alumnado.
- Enquisas de autoavaliación do profesorado.
- Guías de análise
- Enquisas ao alumnado e ao profesorado
- Reunións do departamento

CUESTIÓN	SI/NON	XUSTIFICACIÓN	OBSERVACIÓNS
Acadáronse os obxectivos previstos? En que porcentaxe?			
Fíxose algún cambio nos contidos?			
Variouse nalgún aspecto a metodoloxía?			
Axustouse ben ó tempo?			
Utilizamos todos os recursos previstos?			
Cales actividades e recursos deron mellor resultado?			
Efectuouse algunha modificación na avaliación?			
Estivo motivado e implicado o alumnado en			

xeral?			
Cales foron os maiores intereses do alumnado?			
É aconsellable introducir algún cambio?			

ASPECTOS	DESTACAMOS	A MELLORAR	PROPOSTAS
Cumplimento da temporalización programada			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Consecución dos mínimos esixibles por parte do alumnado			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Atención á diversidade			
interdisciplinabilidade			